

ÄDELLÖVPRISTAGARE 2013

Ekfrämjandet hade glädjen få dela ut inte mindre än fem länspris för 2013, utöver rikspriset. Pristagarna vittnar alla om den stora passion och engagemang som finns för ädelölvets utnyttjande och viktiga funktion i det svenska landskapet.

Ekfrämjandets rikspris för 2013 till Anders Söderlund

Anders Söderlund är född och uppvuxen i Bohuslän med familjegården Anfasteröd i Ljungskile som bas. Tidigt i livet kom Anders att intressera sig för skog och natur och lockades särskilt till lövskogar, i synnerhet ekskog. Detta intresse kom till speciellt uttryck den gången Anders, långt innan studierna på Skogshögskolan, satte sig på tvären mot sin pappa och hans skoglige rådgivare som ansåg att ett 13 hektar stort bestånd med gammal ek skulle avverkas och ersättas med gran. Merparten av

beståndet finns kvar idag som Anfasteröds vackraste ekskog med 150-åriga stammar dugliga till det mesta!

Efter genomförd jägmästarutbildning var Anders under drygt 10 års tid främst verksam inom skogsvårdsorganisationen, från 1982 till 1993. Efterhand övertogs ägandet och förvaltandet av Anfasteröd. Vid sidan av gårdsförvaltningen bedrev Anders egen konsultverksamhet.

I Göteborg tog vid den här tiden planerna på att låta bygga en fullskalig replik av

Anders Söderlund tilldelades 2013 års rikspris, här tillsammans med prisutdelaren Thomas Thörnqvist. Foto Hans-Jöran Hildingsson.

ett 1700-tals lastfartyg av typen ostindiefarare, allt fastare form. Skogssällskapet ställde sig positivt till frågan om intresse fanns för ett engagemang i virkesanskaffningen till fartygsbygget och erbjöd i sin tur Anders Söderlund att bli ansvarig för detta.

I egenskap av så kallad skeppsjägmästare axlade Anders rollen som ansvarig för virkesanskaffningen till Ostindiefararen Götheborg och hade under perioden 1995-2005, då fartyget byggdes, ett mycket nära och givande samarbete med projektets eldsjäl skeppsbyggmästaren Joakim Severinson. För ett fartygsbygge av denna dimension behövs cirka 3 000 fastkubikmeter rundvirke av ek och cirka 1 000 fastkubikmeter fura. Anders upptäckte snart att de grova och långa virkesdimensioner som krävdes knappast erbjuds från dagens moderna skogsbruk. Uppdraget att ansvara för virkesanskaffningen till Ostindiefararen blev en verklig utmaning. Anders själv betraktar i efterhand uppdraget som sitt livs allra mest intressanta! Den omfattande specialistkompetens Anders utvecklade under byggnationen grundade sig på mycket research och studier av känd facklitteratur från mitten av 1800-talet. Med envishet, uthållighet och en stor portion diplomati genomförde Anders uppdraget med bravur. Och lön för mödan blev det – för fulla segel seglade Ostindiefararen Götheborg ut ur Göteborgs hamn i juni 2005. Projektet Ost-

indiefararen Götheborg har visat att det gick att återskapa det kunnande och den kompetens som behövs för att bygga en 1700-tals fullriggare.

Anders stora engagemang för produktion av högkvalitativ ekskog på sina egna ägor såväl som hans stora kunnande om slutanvändningen av ekens virke gör att

Anders Söderlund är en välförtjänt mottagare av ekfrämjandets rikspris 2013.

Ekfrämjandets styrelse

3000 kubikmeter ek behövdes till Ostindiefararen Götheborg. Foto Wikipedia commons.

Ekfrämjandets länspriser 2013

Ekfrämjandets länspris för Halland till Bernt Flinck

Efter att ha arbetat som skogsvårdskon-sulent och distriktsföreståndare på Skogs-vårdsstyrelsen i Skåne sedan 1972 började Bernt Flinck 1998 som skogsvårdskon-sulent på Skogsvårdsstyrelsen i Halland.

När Bernt började i Halland tog han med sig sina kunskaper och erfarenheter av löv-skogsskötsel och särskilt skötsel av ädel-lövskog från Skåne. Bernt har hela tiden haft ett stort intresse av att förmedla sina kunskaper och erfarenheter till skogsägare och kollegor inom skogsbruket. Bernt har förmågan att se och anpassa sina råd till så-väl de lokala produktionsförutsättningarna som till natur- och kulturmiljövården.

Bernt har på ett systematiskt sätt tagit kontakt med skogsägare som har lämpliga objekt och lämnat råd och även förmedlat

olika former av stöd. Bernt har genom en mycket god dialog med skogsägarna skapat ett ökat intresse för ädellövskogsbruk i Halland.

Genom det systematiska arbetssättet har Bernt med framgång tillsammans med skogsägarna bidragit till dels att ädellövskog anlagts på marker där det tidigare inte varit ädellövskog, dels att ädellövskog gallrats fram ur blandbestånd.

Bernt har också på grund av sina per-sonliga egenskaper efterfrågats som både regional och nationell expert när det gäller ädellövskogsskötsel.

Bernt Flinck är en värdig mottagare av Ek-främjandets länspris 2013.

2013 års pristagare i Halland Bernt Flinck fick sitt pris vid årsmötet, där Thomas Thörnqvist stod för utdelningen. Foto Mats Hamnerz.

Ekfrämjandets länspris för Västra Götaland till Mats Niklasson

Mats Niklasson, jägmästare sen 1991 och docent, doktorerade med avhandlingen "Dendroecological Studies in Forest and Fire History" på Sveriges Lantbruksuniversitet 1998.

Efter några års anställning på Skogssällskapets Förvaltning AB, är han sedan 2011 anställd på Stiftelsen Nordens Ark i Bohuslän. Kontakten med SLU i Alnarp är inte släppt. Mats undervisar på deltid i naturvård, brandhistorik och skogshistoria, är handledare för en doktorand och har helt nyligen varit med en grupp elever i den polsk-vitryska nationalparken Bialowieza.

Efter ett mångårigt samarbete med Skogssällskapet hade det hos VD:n på Nordens Ark Lena M Lindén vuxit fram en idé om att omföra Åby säteris marker från traditionellt produktionsskogsbruk till status ekopark.

Lena berättar: "Skogssällskapet ställde upp med en konsult. Konsulten var Mats Niklasson. Han var i början tyst och inlyssnande, men direkt med på noterna och satte full fart på allt och lite till. Plötsligt visste vi alla på Nordens Ark vad begreppet veteranisering innebar. Till vår - i början - förskräckelse, såg vi hur han tillsammans med sina medarbetare påbörjade en misshandel av relativt unga ekar i sällan skådad omfattning. Dessa ingår numera i ett internationellt forsknings- och artbevarandeprojekt. Mats är mannen som givit begreppet mulm ett ansikte. Med en envetenhet som en gotländsk rauk och ett visst mått av olydnad har han, med Skogssällskapets hjälp, avverkat granskog i ett rasande tempo".

Mats, idag ledare för ekoparksprojektet, har bidragit till restaurering av strandängar och ekhagar på Nordens Ark. Han har sett

2013 års pristagare i Västra Götaland Mats Niklasson fick sitt pris av Thomas Thörnqvist. Foto Hans-Jöran Hildingsson.

till att mer än 150 hektar har inhägnats som idag betas av får, getter och nötkreatur. Med sin kunskap och energi har han skapat goda förutsättningar för en ekopark inom loppet av några få år.

”Något som kanske egentligen inte är möjligt”, menar Bo Norming, vice VD på Nordens Ark och fortsätter: ”Men eftersom Lena fött idén och alltid har lite bråttom så

tycks just kombinationen Mats energi och kunnande och Lenas oförställda förmåga att upphäva naturkrafterna, ha utgjort en katalysator till framgång”.

Mats Niklasson är en värdig mottagare av Ekfrämjandets länspris 2013.

Ekfrämjandets länspris för Jönköpings län till Bengt-Elis Pettersson

Bengt-Elis Pettersson äger fastigheten Sikenäs 1.1. Fastigheten är belägen utanför Sävsjö vid stranden av Vallsjön och omfattar ca 44 ha skog, varav 25 % är löv. På sin fastighet har Bengt-Elis experimenterat med olika lövträslag. Speciellt stort intresse har Bengt-Elis ägnat produktion av olika lövträslag som bildar masur, t ex björk, al, asp och rönn. Bengt-Elis får anses vara en av Sveriges ledande MASUR-ambassadörer som i många år tillsammans med kollegan Harald Säll tagit hem finska klonade masurplantor som de sålt till kunder som utbildas i masurträdens skötsel.

Bengt-Elis har dessutom visat stort in-

teresse för användning av lövträdsvirke. Detta arbete har bland annat mynnat ut i utställningar i Sävsjö. Utställningarna har utformats på ett sätt som är ägnat att föra ut kunskapen om till vilka produkter olika lövträd är lämpliga. I produkterna som ställs ut vill Bengt-Elis även visa hur man kan använda lövvirkets ”naturkvalitet”. Med naturkvalitet menar Bengt-Elis virke med kvistar och andra defekter.

Bengt-Elis Pettersson är en värdig mottagare av Ekfrämjandets länspris 2013.

Ekfrämjandets pris för Kronobergs län till Ingvar Karlsson

Ingvar Karlsson äger fastigheten Flatinge Södergård i Vittaryd. På sin fastighet har Ingvar strävat efter att så långt möjligt gynna eken. Det har han gjort genom att anlägga nya ekbestånd såväl som att röja och gallra fram ek i barrskogslandskapet. Efter stormen Gudrun hägnade och planterade Ingvar stora arealer med ek. Dessutom har han stamkvistat yngre ekindivider och även gynnat eken i betade ädellövvhagar.

Ingvar har ett eget lövsågverk som han

själv byggt upp. I sågverket förädlar han ek och andra ädellövträd. Gränsstolpar i ek till naturreservaten i Kronobergs län är en av Ingvars produkter. Andra produkter som Ingvar kan tillhandahålla är till exempel golvbräder och grindstolpar. Hans verksamhet bidrar aktivt till ekens avsättning i trakten.

Ingvar Karlsson är en värdig mottagare av Ekfrämjandets länspris 2013.

Ekfrämjandets pris för Skåne till Curt Strömberg

Curt Strömberg föddes in i skånskt skogbruk. Hans far var skogvaktare på Wanås gods, varigenom Curt tidigt präglades i en miljö där ädel lövskog omgav honom.

Skogsmannabanan blev naturlig, och följdriktigt blev så småningom Kalleberga skogsskola den plats där han blev färdig skogvaktare. Sin första tjänst tillträdde han i Södra Skånes revir av Domänverket i början av 60-talet.

Curt har under hela sin verksamma tid i samarbetet med revirförvaltarna och övriga kollegor värnat om ädellövskogens berättigade utrymme. Under perioder har detta fått ske med tämligen svalt intresse från högre ort, där målsättningen inte alltid rimmade med den mångfacetterade syn på skog och landskap som är naturlig i de sydligare provinserna.

Curts gärning och omsorg har inte bara gällt skogen. Många är de unga människor som under hans stimulerande och kunniga ledning gjort sin praktikanttid på Domänverkets marker, och fått lära sig att skog inte bara består av gran och tall.

Anpassningen till en modern tid innebar för Domänverket stora förändringar. Bevaktningstrakter och revir slogs ihop, blev distrikt och förvaltningar. Curts och andras ansvar ökade i omfattning och mot slutet av hans tjänstgöring gällde det hela Skåne. Hans och andras kunskap och intresse för ädelskogens skötsel har fått stor spridning inom det företag som numera är Sveaskog.

Vid sin pensionering fick Curt tillfälle att förvärva en mindre skogsfastighet nära hemorten där hans idéer och praktiska kunskaper kan få blomma ut även inom småskogsbrukets ram.

Curt Strömberg är en värdig mottagare av Ekfrämjandets länspris 2013.

Curt Strömberg tilldelades länspriset vid Ekfrämjandets årsmöte i Älmhult, 2013. Foto Mats Hannerz.